

a l'element espiritual de l'home: NOller (*AlcM*), i molt sovint usat per Coromines: «Bo i mort el teu cos, tu encara romans --- el cert és que sense el teu cos també t'enyoraries, perquè si t'has xalat alguna vegada, mal que mal ho deus a la teva *corpóra*» (*Silèn*, xvii, p. 217).

Comentant aquesta forma Spitzer ens recorda que l'alemany *Körper* és un manlleu del llatí *corpora*, que aquest apareix en Symphosius usat com *plurale tantum* a manera de «plural d'abundància» («Plural der Fülle») i ens fa presents altres casos de *-ōra* singularitzats (*tēmpora*, *vērbola*), remetent-nos als *Vermischte Beiträge zum Vglat.* de Löfstedt (ii, §§ 22, 25), *VRom.* iv, 134; altrament l'ús català es prolonga fins a terra occitana: «la Lussūri / poumpousamén dounavo bal: / touto li fiho de Baal --- / *courpouro* nuso e piés moulet <'pits blanencs, tovissons'> / en blanquejant ---», *Nerto* (vii, 209). *Descorporar-se* 'desfer-se (un cavall) del seu genet', S. xiv, Reixac (*Questa*, 68.5); cf. eiv. «*excorpuri*: esclarecer» (PzCabrero).

D'una modificació de *corpóra*, segurament per encreuament amb un altre mot, ha de resultar *corpenta* 'esquelet dels animals, carcanada', que el *DAG.* data sense cites en els Ss. xv i xviii, i de fet apareix en l'*Art de Coc*, S. xv, de Robert de Nola, però generalment usat com un intensiu més fort de *corpóra* [1803, Belv., «*corpanchón*, corpus obesum», però amb el matís més aviat d'embalum i feixugor]: «això dieu-ho al tribunal. / —Ja'm jugaria jo un ral / que li costa la *corpenta*», Pitarra (*Lo Cantador*, *Singlots*, 108); «per desfogar la ràbia que ronca dins sos cors: / lo moro al cristià es llança ab tota sa *corpenta*», Ga. Girona (*Seidia*, 60), mentre que MGadea condiciona la ponderació cap al matís estètic: «a les nostres jóvens el garbo y *corpenta* elegants que tant els afeava el --- polissó o cul postós», MGadea (*T. del Xè* ii, 106; també i, 174); «les llargues rècules de muls --- tiven amb violència tots els muscles de les seves *corpentes* brunyides» i, tornant a la noció de 'carcanada', «ja es veuen les *corpentes* punxagudes dels pallers» en el lleidatà Joan Santamaria (*Visions de Cat.*, en «La Publicitat», 13-1-27, 2-xii-26). Descartat explicar-ho per *corpulentus* (per raons fonètiques i altres que ja es veuen) com suggereix *AlcM*, és més versemblant la seva alternativa relativa a *ossamenta* si la prenem en el sentit d'un encreuament amb aquest mot; però la cosa més planera és que l'encreuament, i ja antic, vagi ser amb *CARPENTA*, pl. de *CARPENTUM*, ètimon del fr. *charpente* 'bastida, carcassa, costellam', i el fr. ant. *charpent* que en els Ss. xii-xiii apareix amb el sentit de «structure du corps, corps humain» (*FEW* II, 400a, § 7), més que més trobant-se, també, en oc. ant. els derivats *carpentejar* «charpenter», *carpentaria* «charpenterie», *carpentier*, i el compost cèltic *CARPENTORACTE* > prov. *Carpentràs*.

Els següents són tots netament erudits. *Corporeal* [Llull]: «a Blanquerna --- fortitudo no-s trigà a enfortir son coracge contra la *corporeal* natura» (*Blanq.*, § 5, ed. Val.: veg. *NCL* i, 62.1); Jaume I, *Cròn.* (Ag., p. 527; Llull, *Merav.*, O. C. i, 38); *corporealment*: «te-

nint Déu davant los meus ulls e los sancts evangelis tocats», JoMartorell (Ag. ii, 191); pl. 'el drap que posa el sacerdot sota el calze': «dir Missa --- lo altar --- la ara --- los *corporals*», OPou (*ThPu.*, 166); els *Corporals de Lutxent*, famosa llegenda sacra i bèlica relativa a la lluita contra els moros per aquesta vila. *Corporealitat* [Llull].

Corpori [1487]: «la força *corpòrea* - i 'l dur seny qui 'm guien, / O Senyor limita - car volen contendre / ab rahó discreta ---», Francesc Prats (*JMEover*, *BiEscrBal.* ii, 157.23.1); *corporeïtat* [Belv. 1803].

Corporació [Labèrnia, edició de 1839]; *corporatiu*, *corporativista*, *-isme*. *Corporificar* [Labèrnia 1839]; *-cació*. *Corporadura* (comarcal, Belv. 1803). *Incorporar* [-enc-, Muntaner]: «que'ls sicilians són així *incorporats* en l'amor de la casa d'Aragó ---» (*Cròn.*, § 260, Casac. vii, 40.1); *incorporació*, *incorporant*. *Descorporar* [Muntaner]. *Corpulent* [1695, Lacav.], ll. *corpulentus*, *-a*, *-um* id.; *corpulència* [Lacav.; *corpulença* 1617, MAgustí]. *Corpuscle* [-*úsulo* 1803, Belv.], ll. *corpusculum* diminutiu de *corpus*; *corpuscular*, *corpusculista* [id.].

CPT.: *Escoparrendit*: «no feyan més que doldre's de que les ayguas ho havían malmès tot y de que ells ja no tenian esma pera apariar-ho --- y *escoparrendits*, confosos, tots dos miravan al defora y veyan que las ayguas se n'havian endut torrent avall el troç de jardí de l'hort», Raimon Casellas (1901, *Els Sots Feréstecs*, p. 213); tornà a usar-ho en *Les Multituds* (1906): «anaven pensant, *escoparrendits*, molts dels que adés roncaven fort»; no sé que ho hagi usat altre escriptor ni ho hagin recollit diccionaris, tret de Vogel (1911), que li posa el senyal d'allò que ha trobat en escriptors; i per tant ho recolliria en Casellas (de qui havia traduït els *Sots F.* a l'alemany) i el tradueixen *AlcM* «mancat de la paraula, *cortado*» i Vogel «niedergeschmettert, sprachlos, starr» (*nied.* = «aterrado, aplastado, fulminado», *starr* = «aterado, pasmado, atònit», Grossmann), mentre que *sprachlos* és la mateixa definició d'*AlcM*; com que les dues idees són diferents, es veu que Vogel no anava informat per l'autor i traduïa una mica en termes ambivalents, segons el context, i *AlcM* orientant-se per la mala guia de la paronomàsia amb el fr. *coupé* = cast. *cortado*.

Com que d'altra banda el segon component *-rrendit* coincideix amb «no tenien esma», em pregunto si no es tracta, almenys en forma concomitant, o amb matís intermedi, de la noció de 'esllomat, abatut de fatiga' i en part 'aclaparar, descoratjat'. La paronomàsia amb el fr. *coupé* no condueix enlloc pel costat d'una explicació, i el mot té tot l'aire d'un compost, no d'un derivat. Per això penso primerament en un parasintètic *es-corp(o)ra-rendit* 'rendit, retut, de *corpóra*', com sigui que *corpra degué existir també i d'aquí sortiria la forma *corpa* que *AlcM* assenyalava en una glosa mallorquina «--- d'es foc i flamarada / té sa *corpa* rebentada»: la dissimilació de tantes *erres* conduïa de *corpra* a *corpa* i d'*es-corpra-rendit* a *escoparrendit*.

Altra cosa? Com que el *carpó* és el que es cansa més